

16. MADDE:

İctihad, misli ile bozulmaz.(1)

Müctehidin biri şeri' bir meselede ictihad edip onun hük-münce amel edince, sonra kendisi için başka bir görüş zahir olsa, ikinci ictihadı, evvelki ictihadının hükmünü bozmaz. Aynı şekilde bir müctehidin hükmü üzerine başka bir müctehid başka bir şekilde hüküm verse, evvelki müctehidin ictihadı üzere dayanan hüküm bozulmaz.

Müctehidlerin bazı şartları var ki, usul kitaplarında zikredilmiştir. Alim için, şartlarına haiz olmadıkça müctehid denmez. Bununla beraber sonra gelen alimler, hükümlerin dağınık olmasından korktukları için ictihad kapısının kapan-dığına hükmetmişlerdir. Hemde mevcut olan dört mezheb hakkında yeterli olan hükümler söylenmiştir. Ancak şiadan olan bazılarına göre ictihad kapısı kapanmamıştır ve kendile-rinde her an müctehidin bulunduğunu iddia ederler. İran ve Irak bölgesinde bu hal mevcuttur.

Müctehidin hükmünün, evvelki ictihadın hükmünü boza-mamasının sebebi, bir ictihad için diğeri üzerine tercih sebebi bulunmamasıdır. Hem de ikinci ictihad, evvelkiden daha isabetlidir demek te mümkün değildir. Zira ictihad, zannı gali-bin hasıl olmasından ibaret olup kendinde hataya da ihtimal mevcuttur. Bütün ictihadların isabetli olması caiz olduğu gibi, aynı şekilde hatalı olmaları da caizdir.

Mesela Ebu Bekir Sıddık radiyellahu anhu tarafından yapı lan bazı ictihadlarda, o mecliste Ömer radiyallahu anhu oldu-ğu halde ve görüşü de Ebu Bekir'e (radiyellahu anhu) muhalif olduğu halde, yerine halife olduğu zamanda onun ictihadların-dan bir şeyi nakzetmiş (bozmuş) değildir.

Aynı şekilde bir hakimin, evvelki hükmünün hııafına ola-rak ikinci bir mes'elede başka bir hüküm vermesi de caiz olup bu ikinci hükmü, evvelki hükmünü iptal etmez.

Ancak bu kaideden bir mes'ele müstesnadır:

Umuma ait bir meselede, umum hakkında maslahat varsa, evvelki ictihad, umurun menfaatine olarak ikinci bir ictihad ile bozulur.

(1) - Metnin arapçası:

□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□

Mecelle de ictihad...

Yazar Ali Kara

Pazar, 22 Şubat 2009 14:03 - Son Güncelleme Pazar, 22 Şubat 2009 18:10
